

TÁJÉKOZTATÁS

A szélben gyorsan terjednek a lángok! Veszélyesek a szabadtéri tüzek!

A szél kedvez a tűz terjedésének, a tüzeset arra is figyelmeztet, hogy megkezdődött a szabadtéri tüzek időszaka. Ennek kapcsán óvatosságra int a katasztrófavédelem!

A szabadtéri tüzek jellemzően az év két időszakában jelennek komoly veszélyt az emberekre és a környezetre: tavasszal és a nyári szárazságok idején. Idén tavasszal eddig a csapadékos időjárás miatt kevesen tudták megkezdeni a kerti munkálatokat, amelyekkel minden évben együtt jár a szabadban keletkezett tüzesetek számának ugrásszerű megemelkedése.

A saját és környezetünk biztonsága érdekében fontos néhány információt megismerni, valamint egy-két szabályt betartani:

- a kerti zöldhulladék elégetése alapvetően tilos az ország területén, de belterületen az önkormányzatok rendeletben engedélyezhetik azt bizonyos keretek között, meghatározott napon és időpontban,

- az egyéb hulladékok égetése tilos és a veszélyes égéstermék miatt mérgezést, valamint környezetkárosítást okozhat,

- a jogszabályokban foglaltak megszegése esetén akár súlyos pénzbírság is kiszabható,

- a szabadban gyújtott tüzet soha ne hagyjuk felügyelet nélkül,
- mindig gondoskodjunk megfelelő mennyiségben oltóanyagról,

- mindig legyen nálunk olyan kéziszerszám, amivel irányítani tudjuk az égést,

- soha ne rakjunk egyszerre túl sok éghető anyagot a tűzre,

- a tűz környezetben ne legyen más éghető anyag, amin az továbbterjedhet,

- mindig tájékozódjunk a várható időjárásról és erős szél esetén ne gyűjtsünk tüzet,

- baj esetén vagy ha tüzet észlelünk a szabadban hívjuk a 112-es segélyhívó számot!

Jász-Nagykun-Szolnok Megyei
Katasztrófavédelmi Igazgatóság
Karcagi Katasztrófavédelmi Kirendeltség

A szén-monoxid-mérgezés megelőzhető!

A téli időszak sajnálatos velejárója, hogy mindennapossá válnak a szén-monoxid-mérgezéssel kapcsolatos hírek. A szén-monoxid jelenlétét nem érzékeljük, mivel színtelen, szagtalan, a szervezetre gyakorolt hatásai (rosszullét, szédülés, hányinger, fáradtság) könnyen összetéveszthetők egyéb betegségek tüneteivel. Az akár halálos kimenetelű esetek néhány egyszerű és könnyen betartható szabállyal megelőzhetőek. Ebben próbál meg ez a kiadvány a műszaki életben kevésbé jártas emberek számára is segítséget nyújtani.

Szén-monoxid-mérgezés elsősorban valamely **tüzelő berendezés** nem megfelelő üzemeltetése miatt fordulhat elő. A másik veszélyforrást a **gépjárművek zárt térben** (garázs, mélygarázs, alagút) történő üzemeltetése jelenti; kerüljük az ilyen helyeken való huzamos tartózkodást, a járművet csak a feltétlenül szükséges ideig járassuk és ha van ilyen, figyeljük a szén-monoxid-érzékelő jelzését. A tragédiák többsége a tüzelőberendezések használata során történik, és miután ez a problémakör összetettebb, ezzel részletesebben foglalkozunk.

A balesetek megelőzését úgy alapozhatjuk meg legjobban, hogy a tervezéssel, kivitelezéssel és az üzembe helyezéssel megfelelő **szakembert** bízunk meg. Soha ne becsljük alá ezeket a feladatokat, a tervező, a tervek szerint eljáró kivitelező és az üzembe helyezéshez szükséges szakemberek gondos munkája garancia lehet a műszaki követelményeknek megfelelő és biztonságos rendszerek működésére. A legtöbb tüzelőberendezésnek elengedhetetlen része az égéstermék-elvezető, a **kémény**. Amennyiben a kémény járata leszűkül (behulló téglá, vakolat, beköltöző madarak, darazsak stb. miatt), úgy a helyiség levegőjét használó, nyílt égésterű hőtermelő-berendezésből az égéstermék egy része vagy egésze a helyiségbe áramlik vissza. Ha ez bekövetkezik, a lakásban lévő levegő szén-monoxid-koncentrációja drasztikusan megemelkedik.

A kémények **fokozott igénybevételnek** vannak kitéve (korrózió, fagy, dinamikus hőterhelés, lerakódások, stb.), emiatt az említett keresztmetszet-szűkületék előbb-utóbb óhatatlanul kialakulhatnak. Ezért elengedhetetlen a kémények rendszeres ellenőrzése, ezek során ugyanis a hibák felderíthetőek, megszüntethetőek, a tragédia pedig megelőzhető. A saját érdekünk tehát, hogy ne akadályozzuk a rendszeres kéményseprői **ellenőrzést, felülvizsgálatot**, szükség szerint a kémény tisztítását, és fogadjuk meg a szakember tanácsait.

A helyiségekben lévő szálló por és vízgőz szennyezi a **tüzelőberendezés** hőcserélő felületeit, ez gátolja az égéstermék elveze-

tését, ami szintén kedvez a szén-monoxid keletkezésének. Bár csak ötvenként kötelező a gázfogyasztó-berendezéseket szakemberrel felülvizsgáltatni, kifejezetten javasolt ezt gyakrabban, akár évente elvégeztetni. Ez egyébként a berendezések olcsóbb üzemeltetéséhez is hozzájárul.

Új tüzelőberendezések kiválasztása során célszerű a külső levegőt közvetlenül használó, a helyiségek légtérétől függetlenül üzemeltethető, zárt égésterű berendezéseket előtérbe helyezni. Ilyenek és szakszerű égéstermék-elvezetők használata esetén gyakorlatilag kizárhatjuk a szén-monoxid megjelenését. A hőtermelő-berendezések üzemeltetéséhez nélkülözhetetlen az égéshez szükséges **oxigén**. Nyílt égésterű (a helyiség légtérével összeköttetésben lévő égésterű) tüzelőberendezések esetén az oxigén a helyiségek levegőjéből származik, ami az épületbe szellőző rácsokon és a hagyományos ajtók és ablakok légrésein keresztül jut be. A fűtési költségek csökkentése miatt napjainkban igen népszerű a nyílászárók cseréje. Számolni kell azonban azzal, hogy **légátteresztő képességük** minimális, ezért jelentősen csökken az épületbe bejutó oxigén mennyisége. Ha egyéb mód nincs a levegő pótlására, akkor a tüzelőberendezés gyorsan elhasználja az égéshez a helyiség oxigénjét, és a levegő-utánpótlás hiánya miatt a kémény – még ha jó állapotú, akkor sem – nem képes az égéstermék elszállítani. Egyre tökéletlenebb égés alakul ki, és a szén-monoxid halálos mennyiségben való megjelenése csak idő kérdése.

Más épületgépészeti berendezések is jelentősen rontják a tüzelőberendezés levegőellátását és az égéstermék elvezetését: konyhai páraelszívók, mellékhelyiségek szagelszívói, különböző tüzelőanyaggal üzemeltetett kéményes, nyílt égésterű tüzelőberendezések lakáson belüli együttes üzemeltetése, központi porszívó, szárítós mosógép, mobil klíma. Főleg akkor, ha az épület minimális légátteresztő képességű nyílászárókkal van felszerelve, ezek a berendezések képesek megfordítani a kéményekben az áramlás irányát, az égéstermék tehát nem tud távozni, és a berendezés közelében elindul a szén-monoxid dúsulása. A kandallós kéményei ugyanilyen hatást fejtenek ki a gázzal üzemelő berendezések kéményeire (nem feltétlenül a kandalló termeli a szénmonoxidot, hanem a kandalló üzemeltetése során a gáztüzelő-berendezés kéményében fordul meg az áramlás iránya).

Ha minden óvintézkedést megtettünk, berendezéseinket, épületgépészeti rendszerünket műszakilag megfelelő állapotban tudjuk, de még növelni akarjuk a biztonságunkat, akkor vásárolhatunk és használhatunk **szén-monoxid-érzékelőt**. Az érzékelők akkor tudják betölteni kellőképpen funkciójukat, ha